

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare numai odată pe lună,
conținând însă un număr dublu de
pagini ca în anii precedenți

Abonamentul pentru Instituții și Autorități 700 Lei pe 1 an
Advocați 500 Lei pe 1 an
Magistrați 400 Lei pe 1 an
Un număr simplu 30 Lei
Un număr dublu 55 Lei
Un număr vechi 40 Lei

Administrația: Str. Iuliu Maniu No. 3
(Radio Reclame România S. A.) unde
se primesc abonamente și orice ce-
reri de adje. Telefon 630
Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53

Director, Fondator și Redactor responsabil: **VASILE M. DIMITRIU** Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Colaboratori:

Alexandrescu Traian

Fost Prim-președinte de Tribunal
Decanul Baroului avocaților
din București

Bulgăraș-Popov A. Gr.

Avocat Contencios CFR Cluj

Ceur Aslan Ernest

Consilier la Curtea de Apel București

Balașu Paul

Procuror general la Curtea de Apel
din Cluj

Docan P. George

Consilier la Curtea de Apel din București

Dolj I. Ionescu

Președinte la Consiliul legislativ

Fillpescu Constantin

Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Hațieganu Emil

Profesor la Universitatea din Cluj

Kis Maurițiu

Profesor universitar pensionar

Leon N. Gheorghe Dr.

Profesor la Universitatea din Cluj

Marta Alexandru

Prim președintele Curtii de Apel
Timișoara

Mănescu Ion

Președinte la Curtea de Apel Cluj

Micșa Pompel

Prim președintele Curtii de Apel Cluj

Munteanu Victor

Avocat din Sibiu

Negrea Camil

Profesor la Universitatea din Cluj

Onișor Victor

Profesor la Universitatea din Cluj

Pastia P. Vasile

Primprocuror la Tribunalul Brăila

Petrescu F. Vasile

Primpreședinte Tribunalul Gorj

Popp Romulus

Prim președintele Curtii de Apel
Brașov

Porușiu Petre

Profesor la Universitatea din Cluj

Praporgescu Ștefan

Procuror general la Curtea de Apel din
București

Dem. Tigoianu

Magistrat

Tolciu Ioachim

Avocat din Cluj

Tănăsescu Teodor

Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Ulvineanu Alexandru

Consilier la Curtea de Apel Iași

Vioreanu P. Ioan

Judecător de instrucție tribunalul Cluj

C O N T I N U T U L

1. Avem nevoie de lege de valorizare?
de Nicolae Kovács magistrat.

2. Jurisprudențe.

3. Rezumate de jurisprudențe.

**Banca
Ardeleană și
Cassa de Economii
S. A. R.**

Cluj, Piața Unirii Nr. 32. (Casa proprie)

Fondată în anul
1894

Este cointereseată cu: Banca Chris-
soveloni, București și Banca Comer-
cială Ungară din Pesta, Budapesta

Sucursale:
Arad, Brașov, Oradea, Sibiu,
Târgu-Mureș, Turda

CASA DE PĂSTRARE ȘI BANCA

**DE CREDIT DIN
CLUJ SOC. AN.**
CLUJ, PIAȚA UNIRII

Capitaluri
proprii Lei

77,000,000

7

SUCURSALE:
IN DEJ, DICIOȘAN-

Efectuază
avantajos
orișice ala-
ceri bancare

MARTIN, ALBA-IULIA ȘI TÂRGU-MUREȘ

BANCA CENTRALĂ

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERT
SOCIETATE ANONIMĂ IN CLUJ
Strada Regina Maria Nr.1-3

Secția specială
pentru ciment - Secția de
Bancă și devize - Execută tot
felul de tranzacțiuni bancare,
plăți pe toate piețele interne
și streine - Depunerile se
fructifică în condițiile cele
mai favorabile

Capital: Lei 50,000.000
Fonduri: Lei 20,000.000

Legături directe cu America!

Industria Sârmei S. A. Cluj

Fabrica:
Câmpia-Turdei

Fabricăm: Sârmă laminată, Fier de beton, Scoabe,
Cue de tot felul, Sârmă arsă, arămiță, Sârmă
de oțel, Arcuri de mobile, Sârmă
ghimpată, zincată, Agrafe.

Telefon: 4-40, 3-47 — Adresa telegrafică: „Ferrum“ Cluj

Ardealul Juridic

Revista de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare numai odată pe lună,
conținând însă un număr dublu de
pagini ca în anii precedenți

Abonamentul pentru Instituții și Autorități 700 Lei pe 1 an
Advocați 500 Lei pe 1 an
Magistrați 400 Lei pe 1 an
Un număr simplu 30 Lei
Un număr dublu 35 Lei
Un număr vechiu 40 Lei

Administrația: Str. Iuliu Maniu No. 3
(Radio Reclame România S. A.) unde
se primesc abonamente și orice ce-
reri de adfje. Telefon 630
Redacția: Str. Calea Victoriei No. 55

Avem nevoie de legea de valorizare?

După războiul mondial instanțele judecătorești văzând, că banul a pierdut valoarea sa și n'ar fi echitabil, dacă prețul de vânzare s'ar plăti ulterior în suma stabilită anterior, care deja nu corespunde realității, au făcut valorizare. Adică au căutat valoarea reală, ca să dea dreptate, ce este destinația Justiției.

Mai târziu însă s'a început o jurisprudență contrară, declarând, că neavând lege de valorizare, nu se poate judeca o altă sumă, decât cea stipulată în contract și dacă obiectul s'a și predat înainte de război, judecându-se prețul acuma, se judecă numai prețul stabilit în contract, fără privire, că mai de multeori suma aceea este o sumă ridicolă, iar cumpărătorul a primit o marfă sau niște obiecte în realitate cu valoarea efectivă de atunci, care valoare a fost cu 50 ori atâta, câtă valoare are acuma banul stabilit în contract.

Jurisprudența aceasta nefiind generală și fiind greu acceptată fără îndoială, nu este de prisos, dacă ne ocupăm cu chestiunea valorizării.

Încerc, ca să arăt cititorilor, câteva cazuri, ca spețe, din cari deduc consecințele, cerând colegilor mei juriști, ca să se intereseze și ei asupra chestiunii prea importante și să comunice spețele și concluziunile, ca să dezvoltăm jurisprudența și doctrina în interesul justiției:

1. Cineva a vândut o avere mare în anul 1916, în luna Aprilie, din preț a primit o sumă, cam o jumătate de milion, iar 4 și jumătate milioane au fost de plătit astfel, că după terminarea războiului în fiecare an se va plăti o sumă de 350.000 coroane ungare, până la termenul până când nu se va exploata pădurea predată imediat, ce a fost în mare parte obiectivul vânzării, stipulându-se termenul exploatării în 30 de ani, pe care timp astfel vânzătorul a asigurat pe seama sa, o rentă anuală. În timpul vânzării nu a fost mare deosebire în valoarea reală a coroanelor ungare. Acuma cumpărătorul, care a preluat obiectul vânzării în anul 1916, în valoare reală cu 5 milioane, voiește, să satisfacă obligațiunei sale cu Lei în raport de 1:2, adică 175.000 Lei în loc de 350.000 cor. ung. aur anual.

2. Cineva primește conform testamentului o avere mare, însărcinată cu uzufruct viager al vă-

duvei decuiusului. Eredete face tranzacție în 1914 cu văduva și obligă anual în schimb de uzufruct, 10.000 cor. ung. Astăzi voiește să plătească anual 5000 de Lei.

3. Comercianții au vândut în anul 1916, sau în anul 1919, multe vagoane de lemne de foc și nu au furnizat. Cumpărătorul i-a chemat în proces pentru furnizarea lemnului pentru prețul stabilit în contract: 500, 600 Lei per vagon. Sentința se dă astăzi, când prețul unui vagon de lemne este 7000 lei și vânzătorul cere preț corespunzător.

4. Fiind trei proprietari asupra unui intravilan clădit, proprietari îl vând în 1913, 2/3 parte a prețului se depune în administrație sedriei Orfanale pe seama proprietarilor minori, iar 1/3 parte este de plătit după moartea uzufructuarei, când cumpărătorul va lua în posesie partea aceasta. Uzufructuara acuma murind cumpărătorul ia în posesie imobilul și în loc de 1400 cor. ung. preț stipulat în contract, depune 700 lei, deși prețul adevărat, adică valoarea reală de azi în Lei face 100.000 Lei.

Ași putea înșira încă mai multe cazuri, cred însă, că prin acestea patru cazuri am lămurit chestiunea destul de bine. Având și văzând oricare jurist din Țară, mai ales în Transilvania și ținuturile alipite, prea multe spețe, am arătat numai cele patru din cari destul de bine putem deduce concluziuni în ce privește punctul de vedere de principiu.

Înainte de războiul mondial am putut ceti pe bancnote, că se plătește pentru ele atât ban metal legal, adică în aur, cât arată cifra scrisă pe ele. Adică, dacă nici nu s'a scris în contract, că prețul se înțelege în aur, s'a înțeles în aur.

Monetele de aur au fost în circulație și dacă am vorbit despre Leu sau franc, sau coroană, am înțeles totdeauna că suma se socotește în aur, care este măsurătorul valorii reale.

Dacă cineva a vândut un obiect, a spus preț în orice ban, a înțeles totdeauna o valoare reală, adică în aur, fiind în genere valuta de aur în toate țările Europei.

Baza banului eliberat în bancnote a fost totdeauna aurul păstrat la emitentul, sau alt tezaur, sau niște valori reale bazate tot pe aur sau pe echivalentul aurului.

Vânzarea n'a fost altceva, decât schimbarea obiectului la valoare reală în aur, cu care invers cumpărătorul a putut cumpăra un alt obiect, care a avut o valoare reală egală, adică banul a exprimat valoarea reală a obiectelor, pentru ce s'a putut cumpăra un alt obiect cu atâta valoare, cât a avut obiectul vândut.

În genere prin vânzări vânzătorul n'a pierdut averea sa, ci numai a schimbat valoarea ei la ban și invers cumpărătorul nu s'a înbogăsit prin obiectul cumpărat fără baza și nedrept, ci numai a dat ban cu contravaloare reală pentru obiectul cumpărat, adică tot atâta valoare reală a dat și el, cât a primit.

Aceasta a fost dreptate! Iar legile și Justiția au fost călăuzite de dreptate aceasta în așa mod, că de exemplu art. 1048 și 1049 din Cod. Civil Austriac declară de văzut neîncheiat contractul de schimbare, dacă între timp până la predare obiectul se scoate din circulație, sau în întregime, sau asupra jumătății părți se pierde. Fiind de aplicat dispozițiunea aceasta și referitor la vânzare conform art. 1064 Cca., iar dacă valoarea reală se schimbă, îndeplinirea este de făcut în raport cu schimbarea pe baza art. 988, 989 Cca.

După războiul mondial valuta s'a devalvat: lipsind sau micșorându-se baza bancnotelor, pierzându-se valoarea ipotecilor, formate din averea și încrederea Statelor, sau pentru orice motiv, ce nu caută juristul, într'adevăr însă valuta s'a început să se devalveze imediat după război și s'a devalvat nu desubt jumătății părții ale valorii reale anterioare, ci și până la una la sută, și astfel, dacă afacerea s'a încheiat în timpul, când încă banul a avut valoare de aur, s'a stabilit prețul de aur. Astăzi însă banul n'are valoare de aur, iar valoarea obiectului vândut a rămas în întregime, ba încă se întâmplă mai de multeori, că valoarea obiectului vânzării exprimând în valoare de aur, s'a majorat, iar valoarea banului, în ce s'a stabilit prețul, n'are valoare, decât 1-2 la sută. Adică, dacă afacerea se execută, se efectuează astăzi și dacă cumpărătorul plătește cu ban devalvat, el se înbogățește fără drept cu 99 la sută a valorii de aur, iar vânzătorul suferă daună, deși n'a dat nici o cauză devalvării, deși părțile negociante n'au avut intențiune de loc, ca cumpărătorul, să primească în timpul îndeplinirii pe obiectul gratis, iar vânzătorul să piardă averea aceasta.

În situația actuală este deja foarte greu de a găsi dreptatea. Recunosc. Dar totuși trebuie, să căutăm dreptatea, rezoluția echitabilă; dreptatea materială, legalitatea mulțumitoare.

Teza însă numai la prima vedere se vede așa de grea, numai dacă voim să executăm literile contractelor din cuvânt în cuvânt, fără să ne gândim mai adânc. După ce însă primim, principiul Justiției este, să facem dreptate materială în chestiunile patrimoniale și ca să înființăm echilibrul în calea chestiunii în care bilanțul vibrează, din care motiv părțile au venit la instanțele judecătorești.

Dacă mai departe luăm în considerare, că dacă nu există norma de drept, sau dacă există, dar nu corespunde vieții economice devenite după războiul mondial, magistratul este obligat, să caute o rezoluție cea mai echitabilă în consonanța cu dreptatea materială, cu împrejurările persoanele și sociale ale părților din proces, atunci îndată nu vom vedea, că problema ar fi așa de grea, ci din potrivă ne vom bucura, că iată putem înființa o jurisprudență, din care s'ar putea naște codul civil nou, unificat, extins pe Țara întreagă, în care vor fi exprimate toate cerințele și vor fi rezolvite toate necesitățile speciale și dorite ale poporului din România întregită.

Idea este foarte frumoasă și prețioasă. Este însă necesar, ca să ne ocupăm cu chestiunea aceasta, cât mai larg, cât mai adânc, cât mai extins, cât mai călduros și cu plăcere.

Echitabilitatea trebuie să fie spinarea Justiției, înlăturând toate formalitățile, cari de limine omoară dreptatea și dacă nu este norma de drept echitabilă, magistratul este obligat să caute o rezoluție echitabilă în spiritul normelor de drept generale.

În ce privește valorizarea în urma înproviziei în Cca dispune în art. 988, 989, 1048, 1049, 1064 și încă în mai multe articole. Dispozițiunea aceasta însă deja este învechită și nu corespunde spiritului de după războiul mondial și nu este hotărâtă și categorică.

Considerând însă, că la bursa totdeauna sunt înregistrate fluctuațiile valutei și astfel și din timpul, când părțile au încheiat afacerea, din care a devenit divergența. Adică conform înregistrărilor burselor oricând putem constata, că ce a fost valoarea reală a obiectului vândut, exprimată prin prețul de vânzare în aur. Deci avem o bază reală, conform căreia putem edifica clădirea dreptății materiale mai de parte, comparând valoarea exprimată în aur la o valută stabilă, de exemplu în comparația cu francul elvețian, putem găsi numărul Leilor, ce corespunde valoarea reale din timpul negocierii.

Adică nu este necesar, să cautăm și să cercetăm, că se este valoarea de azi a obiectului vândut în trecut cu preț de plătit azi, ci trebuie să căutăm, că ce a fost valoarea reală a obiectului în timpul negocierii, pentru ce preț real au intenționat părțile să încheie afacerea și cumpărătorul numai în contra prețului real acesta poate pretinde îndeplinirea și executarea afacerii.

Considerând, că până la încetarea inamicității între puterile și Leul și coroana a avut valoare de aur, prețul este de plătit astăzi în aur și dacă nu s'a scris în contract, că prețul se înțelege în aur.

Chiar mai târziu a fost înregistrat la bursa valoarea în aur, adică valoarea reală a Leului sau a coroanelor și se poate dovedi valoarea reală a prețului de vânzare cel scris în contract și dacă prețul se plătește ulterior, cumpărătorul trebuie să plătească în valoare ce a avut banul scris în contract în timpul negocierii.

Astfel nu va fi divergență economică, va fi

dreptate materială și echitabilă. Nu va pierde unul și câștiga altul averi fără bază și nedrept.

Aceasta este dreptate. Aceasta corespunde intențiunii Justiției și echitabilității și mai și spiritului general al legilor în vigoare.

Astfel nu este necesar, să avem o lege de impreviziune, o lege de valorizare, fiindcă au improvizat părțile, când au stabilit prețul în o sumă reală în timpul negocierii și dacă nu este speță o afacere, ci o desdaunare, se poate stabili valoarea reală și a daunei din timpul faptului daunelor.

Evident, că criza noastră specială s'a născut din faptul, că cu privilegiul efectuării și judecării afacerilor nu s'a luat în considerare, ci s'a confortat contractele din cuvânt în cuvânt și nu s'a luat în vedere, că banul a schimbat valoarea lui, trebuie a schimba și cifra lor potrivit valorii reale.

Este sigur, că dacă astăzi vom începe, ca să aplicăm cele scrise, criza noastră va ameliora mai repede, având noi o criză specială în urma neaplicării valorizării, fiind răzbunător și penibil, dacă denegăm valoarea reală și judecăm o valoare ireală, ce nu corespunde vieții economice și fluctuației valorilor valutei.

Oradea, la 14 Septembrie 1931.

Dr. Nicolae Kovács,
magistrat.

Planul sanării noastre financiare și economice

Abstragând dela numeroasele abuzuri, baza și motivele de origină ale crizei noastre economice și financiare, este cota angajată cu ocazia schimbului coroanelor în Ardeal, fapt prin care leul plătit cu 5 coroane și având valoarea aceasta, a fost dat cu 2 coroane.

Schimbul, adică în prețuia termenului de schimb 10 Septembrie 1920, pe cât îmi aduc aminte pentru un leu se plătea 4—5 coroane, iar în altă zi în ziua schimbului, statul dă pentru 2 coroane un leu.

Aceasta nenorocită cheie de schimb a însemnat că până când înainte de a se face schimbul, un leu valoarea 5 coroane, în ziua schimbului, deja statul dă pentru 2 coroane un leu, operațiune prin care valoarea unui leu raportată către coroană, a fost depreciată prin detragerea a 2—3 din valoare, la 1—3 valoare.

Motivul acestei depreciări a putut fi, că anumiți interesați, au primit 4—5 coroane pentru un leu, și au dispus de un considerabil stoc de coroane, pentru care au primit de 2 și 1—2 ori atâția lei cu cât i-au cumpărat și astfel dintr'odată, acel ce de ex. pentru un miliard lei a cumpărat 5 miliarde coroane, pentru aceste 5 miliarde coroane, în loc de un miliard lei, a primit cu ocazia schimbului două miliarde și jumătate lei, vasăzică de pe o zi pe alta, s'a ales cu câștig de un miliard și jumătate prin simplul fapt de a fi investit un miliard lei sau de a-i fi promis numai pe hârtie.

Aceasta se arată atunci afacere bună, dar capitalul nu suferă aceste jocuri ci se răzbună. Leul

având până atunci curs destul de bine cotat, și-a pierdut valoarea pe piața lumii, și nu și-a pierdut acei 2—3 a valorii, la care a fost condamnat prin greșita cheie a schimbului, ci și-a pierdut 9 a 10-a parte a valorii, în cât, numai prin manevre de bur-să scump plătite a reușit să fie stabilizat la 1 a 10-a a valorii sale.

Cu angajarea la schimb a unei chei greșite și nepotrivite valorii sale, pentru un leu bun, statul a plătit doi lei și jumătate. Prin acest fapt numărul în lei a unora, dintr'odată a crescut cu de două și jumătate ori mai mult, dar leul nou, — așa cum au prevăzut experții financiari, — de pe azi pe mâine nu plătea nici jumătatea valorii leului dinainte de schimb. Adică au fost mai mulți, lei dar de și mai mulți, nu plăteau atâta, cât au plătit mai puțini lei înainte de schimb.

Dacă cu ocazia schimbului, statul ar fi luat 10 coroane pentru un leu care plătea atunci 5 coroane, banii s'ar fi imputinat, dar leul valora de două ori atâta și capitalul, văzând că este apreciat, leul ar fi fost în continuă creștere și putea ajunge și la paritatea de aur.

Acest greșit și am putea zice, condamnabil schimb al coroanei maghiare, — adică atunci când statul a plătit un leu pentru 2 coroane care valoarea numai 40 bani, deci pentru ca unii să aibe mai mulți bani, statul și-a depreciat singur banul său propriu, leul bun, și deși pentru un leu se putea primi 5 coroane, statul a dat leul pentru 2 coroane are rezultatul depreciării continue a leului nostru și a adus treptat criza economică și poate și depravarea morală total neobișnuită chiar și după război: toată lumea vrea cât mai mulți bani, cu orice preț, cu orice mod, îi este indiferent că banul abia mai are valoare, numai să fie cât mai mulți, chiar fără valoare. Deacea fură, înșală, sustrag atât dela particulari cât și dela stat. Uită că furând statul, se fură pe sine însuși, doar este și el membru și părtaș al statului.

Este o vedenie disperată, că valurile acestei foarte mari greșeli nu se mai opresc. Inelele acestor valuri fac cercuri tot mai mari. Valurile iau cu ele păturile tot mai largi ale societății în cât, dacă toți vinovați ar fi întemnițați, nu am avea suficienți locuri în închisori.

Nu ne poate mângăia, și nu sanează situația noastră, dacă vedem, știm, citim, că și în străinătate se fac destule abuzuri și acolo este criză. Toată lumea este bolnavă, și nu se prezintă remediul pentru a o scăpa.

Să nu ne uităm afară. Să nu căutăm și să nu vedem greșelile în alt loc, ci în primul rând să căutăm să putem repara motivul de bază a crizei, la noi: în această țară bogată în comori ale naturii prevăzute cu de toate de Dumnezeu.

Aceasta nu se poate face cu proletarizarea micilor existențe disperat, ci cu repararea greșelor comise cu ocazia schimbului banilor, adică, cu stingerea motivelor financiare, cu redarea valorii luate a banului.

Cu ocazia schimbului coroanelor, statul a dep-

reciat și a făcut să se deprecieze leul la 1 a 3-a a valorii lui. Aceasta este baza și motivul crizei. Aceasta trebuie sistată și aceasta greșală reparată. A opri și stavili deprecierea arbitrară: a restitui banului valoarea-i pierdută.

Care vasăzică cheia schimbului din 10 Septembrie 1920 a redus leul la 1 a 3-a a valorii sale reale, acum trebuie să i-o restituim aceia ce i-am luat, adică valoarea-i de 2 a 3-a face mai valoros leul cu 2 a 3-a, cu reducerea la 1 a 3-a a valorii sale valutare de azi.

Aceasta ar fi posibil cu următorul mod: cursul a 100 lei față de francul elvețian este 3, adică 100 lei valorează azi 3 franci elvețieni. Adică, ca banul nostru să-și poată recâștiga valoarea pierdută prin atentatul făcut cu ocazia schimbului, *trebuie introdus un nou gen de monetă în locul leului, în valoarea egală cu francul elvețian, pe care să-l numim „argint” așa cum românul numea mai de mult florinul de argint, și leu trebuie schimbat în „argint” plătind 100 lei pentru un argint.*

Prin aceasta operațiune, din noua monetă, vom primi cu 2 a 3-a mai puțin conform cursului de astăzi, dar cu aceasta vom repara greșelile schimbului din 1920. Este drept că vom avea mai puțini bani, dar va fi mai valoros, și-și va păstra paritatea mereu, fără orice manevre de bursă, acela care astăzi are 10.000 lei după schimb va avea 100 arginți, bani buni, bani valoroși, a căror putere pe piață va fi în continuă creștere. Capitalul fiind foarte sensibil, dacă vede că este valorat și apreciat, își pretinde și câștigă valoare și drept.

Este absolut sigur, că costumul, boii etc. plătiți astăzi cu 10000 lei, vor fi mult mai eftini de cât 100 arginți, pentru că marfa va fi vândută și pentru mai puțin din banii buni.

Este absolut sigur, că argintul nu va fi expus fluctuațiunii valutare, nu va trebui aduce jertfe pentru stabilizarea lui, și în scurt timp argintul va fi mai bine cotate de cât francul elvețian. Argintul va fi cumpăra valorii pe piață. Pentru argint, ori cine va da marfă. Argintul va fi cel mai apreciat ban, pentru că această operațiune nu va fi depreciere, nu stricarea valutei, ci aprecierea conștie a valorii lui.

Argintul, — de voia unei mai ușoare calculațiuni în privința valorii lui interne, — să fie echivalentul francului de aur elvețian sau a leului de aur: aliajul conținând tot atâta argint și totuși mai tare și mai durabil.

Inzecitul argintului, adică zece arginți să fie un „aur” aliaj de aur corespunzător a zece arginți. O sută de arginți să poarte numirea de „sutaș”. Moneta aceasta se face din aur în valoarea echivalentă a 100 arginți.

Să se facă încă și monetă de 5 arginți, din argint, învăluit cu ținc.

Suta parte dintr'un argint să fie „Cupru” a cărei monetă: un cupru, aliaj făcut din aramă durabilă, 5 cupru aliaj cu ținc, din nichel și aramă durabilă, tot așa și cel de 10 cupru. (Monete de 2 și 20 arginți, și de 2 cupru nu se fac.)

Monete de hârtie să fie de câte: 1. 5. 10. 50. 100. 500 și 1000 arginți.

Baza valutei va fi aurul iar unitatea „Aur” adică 10 arginți.

Moneta de hârtie cât și cea de metal să se facă în atelierele proprii ale statului, execuție frumoasă și artistică, dar nu în mod exagerat: pe o parte chipul primului rege al României, Carol, dedesubt, cum și pe marginea monetei de metal inscripția: „orando et laborando”. Pe ceialaltă parte pe fiecare monetă de metal se scrie valoarea 1. 5. 10. cupru, 1. 5. 10. arginți, (zece arginți fac un aur, 100 arginți fac un sutas). Sus deasupra, inscripția „Regatul României”. Dedesubtul inscripției valorii, anul baterii leului.

Pe moneta de hârtie: pe o parte în mijloc stema României pe bază de colare verde azurie, la dreapta harta stilizată a României sus în stânga chipul Regelui Carol II dedesubt anul încoronării lui, și din jos, plugar român dela munte cu soție și copil în port național. Pe ceialaltă parte tot pe bază de colară verde azurie: Regatul României bun pentru arginți. București la (data). Pe urma semnat de: președintele Consiliului de Miniștri, Ministrul de Finanțe. Pe ambele părți, în fiecare colț numărul emisiunii combinat cu numărul seriei. Pe partea cu inscripția valorii, de-a stânga, jos: „Imitarea sau falsificarea monetei judecat în numele legii o pedepsește aspru”. Semnat: primul președinte al Inaltei Curți de Casație. Pe parte de-a dreapta jos; notă, în ce constă acoperirea monetei. Semnat: Președintele Curții de Conturi.

Prin schimbul leului de astăzi în punere în circulație a acestei monete noi, în timpul cel mai scurt este eliminată criza și se restabilește siguranța financiară.

Însă statul, înainte de acest schimb să restituie lei depreciați și fără valoare acelor cărora i-a dat cu ocazia schimbului coroanelor, adică statul să suplinească contingentul cu monetele lei de astăzi eventual prin chiar o nouă emisiune, cu cari să-și plătească toate datoriile externe, ca astfel lei fără valoare de astăzi să ajungă tot în mâinile acelor, cărora statul le-a dat când cu schimbul coroanelor, și numai după aceasta să facă operațiunea schimbului în argint. Aceasta nu este o manevră imorală, ci dreptatea pretinsă de capital. Acei ce au primit cu ocazia schimbului lei depreciati și fără valoare, acum să aibă posibilitatea ca tot ei să-i dea pentru bani noi valorești, și prin aceasta se restabilește dreptatea și echilibrul, căci cu cât au primit mai mult cu ocazia schimbului coroanelor ca număr cu cât tot ca număr, vor primi mai puțin, dar bani buni și cu valoare.

x x x

S'ar putea, ce e drept, repara încă și cu inflațiune greșelile schimbului coroanelor, dar aceasta este un joc riscant și nu tocmai moral, capitalul s'ar răsbuna și aici. Aceasta procedură descrisă mai sus însă este absolut morală ba este justă și echitabilă: restabilirea banului la nivelul avut și

restituirea valorii ce i-s'a luat printr'o greșită manevră în cursul schimbului coroanelor.

Capitalul nu suferă privarea lui arbitrară, de valoarea lui și acum dacă îi restituim valoarea de care a fost privat și vom repara greșelile comise, capitalul să simte iarăși stăpân pe sine și respă-tește repararea greșelilor comise cu ea, adică va lua un nou avânt și viață și în scurt timp va înceta criza financiară și economică și este absolut sigur, că va înceta și situația atât de scăzută a moravurilor publice, morala își va lua din nou locul său pe care-l merită, va trăi din nou și va face să se trăiască, se validează ca fundamentul statului și garanția dezvoltării.

Este absolut sigur că va fi așa.

Oradea, la 25 August 1929.

Dr. Nicolae Kovács
magistrat

Suștin și astăzi după 2 ani cu aceea, că dacă vom face astăzi cele supuse în articol, se va ameliora simțitor cât mai curând situația noastră specială de economie și financiară, care este în legătură strâmtă cu Justiția, pentru care motiv mă ocup eu ca magistrat cu chestiunea.

Oradea la 20 Septembrie 1931.

Dr. Nicolae Kovács
judecător-consilier

JURISPRUDENTE

JUDECATORIA MIXTĂ TURDA

Nr. G 3701—1931

Decisiune

Asupra cererei urmăritului Florea Vasile de a se anula publicațiunea de licitație:

Judecătoria admite cererea în sensul că suspendă execuția pornită de Pescar Ilie contra lui Vasile Florea cu Nr. G 3701—1931, menține execuția contra celorlalți urmăriți.

Motive

Conform art 82 Legea LX 1881, datornicul celui urmărit de îndată ce a fost înștiințat despre oprirea creanței ce el o datorează urmăritului, nu se mai poate libera făcând plata în mâinile acestuia, ci este obligat să depună în depozit judiciar suma ce datorează urmăritului.

Din dispozițiunea aceasta a art. 82 rezultă ca corolariu, deși legea nu o spune expres, că urmăritul nu poate continua execuția în contra datornicului său pentru creanța pornită, indiferent de data la care execuția a fost pornită.

În adevăr, nu se poate executa silit ceace legea oprește a se executa de bune voie.

În speță din dosarele achiziționate se constată că pretențiunea ce are de încasat Tescar Ilie dela Vasile Florea a fost oprită în mâinile acestuia de

către Dr. Ioan Boeriu încă la 26. VII. 1930 cu Nr. G 8316—1930 iar execuția de față a fost efectuată de Tescar Ilie la 1 Apr. 1931 sepuestrându-se mobile la locuințele lui Vasile Florea și Ion Florea ca datornici solidari; urmează deci pe baza considerentelor de mai sus, că execuția nu poate continua contra popritului Vasile Florea.

Pentru aceste motive Judecătoria a suspendat execuția contra lui Vasile Florea, menținând însă execuția contra lui Florea Ioan a cărui datorie către Tescar Ilie nu a fost sequestrată. Suspendarea urmează a se menține atâta timp cât dăinu-este poprire.

Turda 25 Sept. 1931.

Liviu Teclu
judecător

NOTĂ. Partea dificilă a problemei este fără îndoială izvorâtă din prezența datornicului solidar nepoprit:

A pornește execuție contra lui B și sequestrază pretențiunea pe care B o are de primit dela C B pornește însă execuție pentru această pretențiune în contra lui C și D datornici solidari. Dacă execuția lui B contra C nu mai poate continua pentru simplul motiv că nu se poate executa silit ceace însăși legea oprește de a se executa de bună voie, rămâne întrebarea dacă B poate continua execuția contra lui D.

Răspunzând negativ înseamnă că micșorăm fără temei legal drepturile creditorului B cari decurg din solidaritate. Nu este același lucru a avea un singur datornic și a avea doi datornici legați solidar. În speță A nefăcând poprire asupra lui D, suspendarea execuției lui B contra lui D ar însemna o quasi-eliberare a acestuia.

Răspunzând afirmativ fără nici un corectiv nu ajungem oare la o dublă satisfacere a creditorului B, odată prin plata pe care C trebuie să o facă lui A în mod nemijlocit peste capul lui B și a doua oară prin plata pe care D va fi silit să o facă lui B ca creditor direct? Pe această cale solidaritatea ar căpăta o dezvoltare anormală transformându-se într'o majorare a creanței.

Din cele mai sus reese că soluțiunea cea bună a chestiunii este aceea care respectă neatinse principiile solidarității pasive și nu micșorează nici nu mărește drepturile părților și anume:

1. Execuția lui B contra D nu se suspendă pentruca garanția ce derivă din solidaritate să nu devie iluzorie,

2. Plata fie de bunăvoie, fie silită, fie totală sau parțială făcută de C lui A sau de D lui B eliberează pe codebitor, pentru-ca să nu se ajungă la o îndestulare mai mare decât creanța,

Este drept că în felul acesta garanțiile lui A sunt micșorate, de oarece cu toată poprirea făcută creanța îi poate scăpa din mână, aceasta este însă consecința lipsei de diligență chiar a lui A, care a trebuit dela început să întindă poprirea și asupra codebitorului solidar.

Nicăeri mai mult ca în materie de execuție nu se verifică adevărul că dreptul este asigurat nu-mai celui diligent.

Liviu Teclu
judecător

REZUMATE DE JURISPRUDENȚE

Stabilite de instanțele judecătorești din Ardeal și Curtea de Casație

Contenciosul administrativ - Drept la lemne pentru preoți și cantori - Refuz din partea primăriei - Act administrativ de autoritate - Admisibilitate Acțiune în contencios, (art. 1 legea Cont. Ad.) Refuzul unei Primării de a satisface cererea preoților și cantorilor cu privire la distribuirea lemnelor la care au dreptul, este un act administrativ de autoritate, deoarece Primăria îl face ca organ al puterii executive în executarea atribuțiilor și serviciilor sale pur administrative, fiind susceptibil de atacarea pe calea acțiunii în contencios.

CURTEA: Având în vedere că din decizia atacată cu recurs și actele dela dosar, rezultă că intimata Prefectura Județului Trei-Scaune, prin hotărârea No. 1249—928, anulând deciziunea Primăriei Sf.-Gheorghe No. 8710—927, prin care s'a acordat recurenților o anumită cantitate de lemne de foc din pădurea comunei Sf.-Gheorghe, aceștia au atacat cu acțiune în contencios în fața Curții de Apel Brașov ambele decizii, care prin deciziunea supusă recursului a fost respinsă ca inadmisibilă;

Că pentru a decide astfel, Curtea de fond motivează, că actele atacate fiind acte de jurisdicție, nu sunt susceptibile de acțiune în contencios, ci numai de calea recursului erarhic, mai ales — adaugă Curtea — că legea contenciosului exclude calea recursului paralel;

Având în vedere că prin motivele de casare recurenții se plâng de violarea art. 101, 34, 92 din Constituție combinate cu art. 206, 208 din legea pentru unificarea administrativă, săvârșite de Curtea de Apel prin faptul că, consideră actele atacate ca acte de jurisdicție contra cărora nu ar fi deschisă acțiunea în contencios, cu toate că, atât Primăria cât și Prefectura fiind organe ale Puterii Executive, iar nu instanțe de jurisdicție, actele săvârșite de aceste autorități în asemenea calitate sunt acte administrative, susceptibile de calea specială a contenciosului;

Considerând că în speță este constat în fapt că suszisa Primărie, prin hotărârea Nr. 8710—927, a refuzat să fixeze recurenților în părți egale competența de lemne de foc cuvenită, precum și că Prefectura Județului Trei-Scaune a anulat deciziunea Primăriei pe considerațiunea că distribuirea lemnelor nu are bază legală;

Având în vedere că actul, prin care Primăria a refuzat să satisfacă cererea recurenților cu privire la distribuirea lemnelor în părți egale, este un act administrativ de autoritate, deoarece Primăria

il face ca organ al puterii executive în exercitarea atribuțiilor și serviciilor sale pur administrative;

Că acest caracter al actului Primăriei, nu îl schimbă întru nimic apelul făcut de parte, întrucât instanța superioară (Prefectura) sesizată cu cercetarea unui asemenea apel, nu face oficiu de instanță de jurisdicție, pentru că în această calitate nu este chemată să rezolve litigii sau conflicte de drepturi între două sau mai multe părți cu interese contrarii, ci își îndeplinește atribuțiile ei de organ de control, în sfera competenței ei administrative;

Că în asemenea ordine de idei, hotărârile Primăriei sau ale Prefecturii Județului, prin cari se respinge o cerere sau reclamațiune de natura acelei din speță, constituind în complexul ei, față de particularul pretins vătămat în drepturile sale, un act administrativ de autoritate, iar nu un act de jurisdicție, ea este supusă controlului instanțelor de contencios administrativ; că această cale de atac în justiție este cu totul independentă de calea erarhică, pe care legea administrativă o pune la dispoziția particularilor, textul art. 1 din legea contenciosului administrativ fiind general și dând în competența ziselor instanțe, actele de autoritate ale oricărei administrațiuni publice, fie că s'a exercitat sau nu, recursul erarhic;

Că astfel fiind și întrucât Curtea de Apel a hotărât contrar principiilor de mai sus, motivul de casare este întemeiat și deciziunea atacată urmează a fi casată.

Pentru aceste motive admite recursul făcut de Iosif Popovici și alții.

Casează deciziunea Curții de Apel Brașov S. II-a No. Cont. I. 750—7—1928 și pentru cercetarea fondului afacerii fixează termen pentru ziua de 26 Februarie 1931 ora 9 dim. (Deciziunea No. 1795 din 18 Decembrie 1930).

X X X

Dobândire de imobile - Prescripție de 3 ani - Condițiunea bunei credințe (art. 1467 cod. civil austr.) Dispozițiunile art. 1467 cod civil austriac privitoare la prescripțiunea de 3 ani, își au aplicațiunea numai în cazul când s'ar constata și dovedi că, achizitorul bunului este de bună credință, iar nici de cum când se constată în fapt că achizițiunea s'a făcut cu rea credință.

CURTEA: Asupra recursului făcut de Maria Vătav contra deciziei 60—29 a Curții de Apel Brașov în cauză cu Gheorghe Olariu.

Având în vedere că din decizia atacată cu recurs, rezultă că Gheorghe Olariu a chemat în judecată înaintea Tribunalului Târnava Mare pe Maria Vătav, pentru a o vedea obligată să-i recunoască intimatului dreptul de proprietate asupra parcelei 9/1 din imobilul top. 9/1, 9/2 comuna Mateiaș, pe motiv că intimatul a primit această parcelă dela tatăl său, a clădit pe ea construcțiuni și o folosește de peste 30 ani, iar recurența cu rea credință și-a întabulat dreptul de

proprietate în proporția de $\frac{2}{3}$ asupra întregului imobil top. 9/1, 9/2 com. Mateiaș fără să ia în seamă dreptul intimatului asupra parcelei top. 9/1.

Că recurenta răspunde, între altele, că tatăl intimatului i-a vândut ei partea lui de $\frac{2}{3}$ din imobilul de cauză:

Având în vedere că Tribunalul respinge acțiunea, iar Curtea de Apel Brașov reformează sentința primei instanțe și admite acțiunea.

Că, pentru a decide astfel, instanța de apel constată din probele cauzei, că în adevăr intimatul a fost înzestrat de tatăl său cu parcela top. 9/1 din imobilul arătat prin acțiune adică, cu o porțiune bine determinată de teren; că ulterior înzestrării, a cumpărat dela surorile tatălui său partea acestora de o treime, ele fiind coproprietare în indiviziune cu tatăl intimatului pe terenul în cauză; că parcela top. 9/1 a fost folosită de intimat din chiar momentul când i-a fost dată ca zestre și el a construit pe dânsa o casă și un șop.

Că mai constată Curtea de Apel, în speță nu mai poate fi vorba de o indiviziune, de oare ce, chiar dacă la început tatăl a fost în indiviziune cu surorile sale, intimatul cumpărând partea acestora a rămas dânsul în indiviziune cu tatăl său, ori partea intimatului fixându-se anume — parcela top. 9/1 — urmează că tatăl și cu fiul, de comun acord s'au împărțit în natură, tatăl dând intimatului parcela sus arătată, anume determinată.

Că, prin urmare conchide Curtea de Apel în această privință (pretențiunea) obiecțiunea recurentei că ulterior tatăl intimatului i-a vândut ei partea sa de doitreime asupra întregului imobil în cauză deci și asupra parcelei top. 9/1, nu poate fi admisă, fiind stabilit că parcela top. 9/1 devenise proprietatea exclusivă a intimatului, în urma înzestrării și a împărțelii intervenite între acesta și tatăl său;

Că în fine, termină instanța de apel, greșit a constatat Tribunalul că acțiunea intimatului este tardivă, căci prescripția de trei ani, de la art. 1467 c. c. a. ar avea aplicațiune în speță numai dacă s'ar stabili că recurenta ar fi dobândit imobilul, fiind de bună credință, ori, întrucât dânsa ca soră a intimatului, a știut că terenul litigios a fost dat ca zestre fratelui ei și totuși apoi a achiziționat și dânsa acelaș teren, urmează că este achizitoare de rea credință, nemai putând astfel să invoace în favoarea sa prescripția de trei ani.

Având în vedere că prin motivele de casare în prim rând, se critică stabilirile de fapt ale instanței de fond și se susține că greșit Curtea de Apel a stabilit că tatăl intimatului ar fi dat intimatului ca zestre parcela anume determinată sub Nr. top. 9/1, că intimatul prin casa ce a ridicat a dobândit proprietatea asupra întregii parcele sus arătate și că între intimat și tatăl lui ar fi intervenit o împărțială care a desființat starea de indiviziune dintre ei:

Considerând că instanța de apel constată în fapt, din actele și probele cauzei, că intimatul a fost înzestrat de tatăl său cu o bucată de teren

anume determinată, parcela top. 9/1, că el a cumpărat dela mătușile lui partea lor indiviză, așa că au rămas coproprietari intimatul și tatăl său, că intimatul a folosit parcela litigioasă din chiar momentul când a fost înzestrat și și-a construit pe dânsa o casă și un șop și în fine că, între tatăl și fiu a intervenit o împărțială în natură, așa că intimatul a rămas proprietar deplin și exclusiv asupra parcelei top. 9—1, deci pretențiile ridicate de el prin acțiune sunt fondate și recurenta care este achizitoare de rea credință, nu se poate opune cu succes la admiterea acțiunii.

Că toate aceste stabiliri în fapt, au fost făcute de instanța de apel în virtutea dreptului ei suveran de apreciere și în urma interpretării fără denaturarea probelor și împrejurărilor cauzei, ori în această situațiune, ele scapă de sub cenzura supremei Curți;

Că prin urmare, această parte a motivelor de casare trebuia respinsă ca neîntemeiată, întrucât susținerea recurentei că instanța de apel ar fi stabilit cu violare de lege, că intimatul construind o casă pe parcela top. 9/1 ar fi devenit numai prin acest simplu fapt proprietar asupra întregii parcele, este o susținere ce, față cu cele ce preced, nu mai prezintă utilitatea să fie discutată, soluțiunea Curții de Apel, menținându-se în ori ce caz, pe celelalte constatări din decizia atacată;

Că, ultimul motiv de casare, prin care se susține că greșit s'a respins obiecțiunea referitoare la tardivitatea acțiunii intimatului, este de asemenea neîntemeiat, de oare ce cu drept cuvânt Curtea de Apel, constată că dispozițiunile art. 1467 c. c. a., privitoare la prescripțiunea de trei ani, și-ar avea aplicațiunea în speță, numai în cazul că s'ar constata că recurenta este achizitoare de bună credință or, din moment ce dânsa, ca soră a intimatului, a știut că aceasta a primit parcela litigioasă că dotă și totuși, după aceea, a achiziționat și dânsa acelaș teren, urmează că recurenta este dobânditoare de rea credință și nu poate invoca în favoarea sa prescripțiunea de trei ani.

Că așa fiind, recursul este în totul nefondat și trebuie respins;

Pentru aceste motive, respinge recursul făcut de Maria Vătav, etc. (Decizia Nr. 127 din 28 Ianuarie 1931).

X X X

Avere succesorală. Determinare. Revendicare. Condițiuni. Terță persoană. Proces numai din parte a unui singur moștenitor. Valabilitate. Numai în procesul pentru recunoașterea dreptului de moștenire trebuie a se dispune chemarea în judecată a tuturor comoștenitorilor, iar nici de cum și în acela care are un caracter premergător și prin care unul din moștenitori cere pur și simplu de a se constata că anume obiecte, mobile și imobile, care s'ar afla în posesiunea unei persoane, trebuiesc aduse la masa succesorală, deoarece fac parte din această masă, ele aparținând defunctului. Printr'o astfel de acțiune nu se pune în discuțiune nici dreptul la moștenire al comoștenitorilor și nici

regularea sau împărțirea succesiunii și nu se judecă în nici un fel asupra dreptului succesorilor.

CURTEA: Asupra recursului făcut de Istina Ogner contra dec. 1139—929 a Curții de Apel Brașov S. II. în cauză cu Niculae Presecan;

Având în vedere că din decizia atacată cu recurs rezultă că Istina Ogner a chemat în judecată înaintea Trib. Sibiu pe Niculae Presecan, pentru a se stabili că imobilele și obiectele mobile, anume specificate în acțiune — și pe care intimatul pretinde că le stăpânește cu titlul de proprietar, fiindu-i constituite ca zestre — fac parte din averea succesorală a def. Maria Presecan, mama părinților.

Având în vedere că Tribunalul a respins acțiunea, iar Curtea de Apel Brașov Secția II-a, a confirmat sentința primei instanțe, pe considerațiunea că pe urma def. Maria Presecan au rămas mai mulți comoștenitori, dar, în proces nu au fost introduși toți acești comoștenitori și în această situațiune, cererea recurentei nu poate fi admisă, căci un singur moștenitor nu poate reclama în numele întregii succesiuni, înlăturând procedura de moștenire.

Având în vedere că prin motivul de casare, se critică soluțiunea dată cauzei de către Curtea de Apel și se susține că greșit s'a respins apelul recurentei pe considerațiunea neîntemeiată că ar fi trebuit să fie introduși în proces toți comoștenitorii;

Considerând că procesul de față nu este un proces introdus de recurentă, una din moștenitoarele def. Maria Presecan, pentru recunoașterea dreptului ei de moștenire și care ca atare nu s'ar putea soluționa decât prin chemarea în judecată a tuturor comoștenitorilor, ci este o acțiune cu caracter premergător — introdusă de recurentă (și care ar putea eventual folosi și celorlalți comoștenitori) — prin care cere pur și simplu de a se constata ce anume obiecte, mobile și imobile, care astăzi sunt în posesiunea intimatului, trebuiesc aduse la masa succesorală a def. Maria Presecan, deoarece fac parte din această masă succesorală, ele aparținând defunctei.

Că prin această nu se pune în discuțiune nici dreptului la moștenire al comoștenitorilor, nici regularea sau împărțirea succesiunii și nu se judecă în nici un fel asupra dreptului succesorilor decedatei Maria Presecan, drept care, nici nu a fost contestat cu ocaziunea desbaterii succesorală;

Că în această situațiune nu se poate susține cu succes că recurenta era obligată ca să introducă neapărat în cauză pe toți moștenitorii și prin urmare, greșit Curtea de fond a respins apelul — prin care recurenta se plângea cu privire la această chestiune — și a confirmat sentința Tribunalului.

Că deci, motivul de casare este întemeiat și recursul are a fi admis, casându-se cu trimetere deciziunea atacată, etc. . . .

(Deciziunea Nr. 291 din 4 Martie 1931.)

Recurs penal. Arătarea expresă a cazurilor de nulitate. Neadmiterea reducerii pedepsei în recurs când s'a făcut aplicarea art. 92 c. p. (art. 390 pr. pen. 31 N. P. art. 92 c. p. și 33 N. P. din Ardeal.) Potrivit dispozițiilor art. 390 pr. pen. combinat cu art. 91 N. pr. p. partea care atacă cu recurs trebuie să indice lămurit și cauza de nulitate pentru care face recurs, altfel recursul urmează a se respinge ca nedeterminat. Conform dispozițiilor art. 33 N. pr. pen. în recurs nu se poate cere reducerea pedepsei când ea a fost dată cu aplicarea art. 92 c. p.

CURTEA: Asupra recursului declarat de apărătorul public al acuzatului Matei Gheorghe, în contra deciziunii Curții de Apel Brașov, secțiunea II-a cu Nr. 267/1931/13 prin care acuzatul de mai sus a rămas condamnat la 2 ani reclusiune în baza art. 306 pct. 1 c. p. cu aplicarea art. 92 c. p.

Văzând primul motiv de casare bazat pe nulitatea dela art. 385 pct. 1 p. p.

Având în vedere că deși la acest punct sunt prevăzute trei feluri de nulități, totuși recurentul nu arată pe care din ele își întemeiază recursul.

Considerând că potrivit dispozițiilor art. 390 p. p. combinat cu art. 31 N. p. p. partea care atacă cu recurs trebuie să indice lămurit și cauza de nulitate pentru care face recurs.

Că dar nesocotindu-se susmenționatele texte de lege, motivul de casare se găsește nedeterminat și în conformitate cu art. 434 al. III. p. p. cată a se înlătura.

Văzând și motivul de casare bazat pe nulitatea prevăzută la art. 385 pct. 3 p. p.

Având în vedere că prin acest motiv se înțelege că recurentul cere reducerea pedepsei.

Având în vedere că în speță s'a făcut aplicația art. 92 c. p.

Considerând că potrivit dispozițiilor art. 33 N. p. p. în recurs nu se poate cere reducerea pedepsei când ea a fost dată cu aplicarea art. 92 c. p.

Că dar întrucât în speță se constată că s'a făcut aplicațiunea art. 92 c. p. motivul de casare se găsește inadmisibil și în consecință recursul cată a se respinge.

(Deciziunea Nr. 3217 din 8 Maiu 1931.)

X X X

Contencios administrativ. Preoți și cantori. Drept la lemne. Refuz din partea autorităților comunale. Obligativitate (art. 31 și 32 din legea LIII din 1871). Prin art. 31, 32 din legea LIII din 1871, competențele preoților și catorilor relativ la lemnele pe care le primeau mai înainte din partea proprietarului feudal, s'au determinat în anumite porțiuni, fiind înglobate în pădurile Comunelor, în sarcina cărora s'a pus extrădarea porțiunilor cuvenite. Acest drept isvorând și fiind recunoscut expres prin texte de lege, autoritățile Comunale sunt datoare și nu pot refuza îndeplinirea unor asemenea obligațiuni, ele nu se pot apăra cu deciziunea Ministerului de Interne Nr. 2136 din 21 Octomvrie 1925, care a interzis distribuirea lem-

nelor, întrucât drepturile de mai sus nu pot fi abrogate prin deciziuni Ministeriale care sunt și rămân fără efect.

CURTEA: Având în vedere că din deciziunea atacată cu recurs și actele dela dosar rezultă că recurenții, atacând cu acțiune în contencios hotărârea Consiliului Comunal al orașului Sf.-Gheorghe Nr. 8710/1927 și a Delegației Permanente a Județului Trei-Scaune Nr. 1249/1928, Cur-Cont. 750/7—1928, a respins acțiunea ca inadmisibilă; că în urma recursului făcut de recurenți, Inalta Curte, prin deciziunea Nr. 1795/930, a admis recursul și a casat deciziunea Curții de Apel, pe considerațiunea că atât actul Consiliului, prin care s'a refuzat satisfacerea cererii recurenților cu privire la distribuirea lemnelor de foc, cât și actul Delegațiunii, prin care s'a respins apelul recurenților contra sus zisei hotărâri a Consiliului Comunal, fiind acte administrative de autoritate, iar nu acte de jurisdicție, sunt susceptibile de calea acțiunii în contencios, indiferent că s'a exercitat sau nu contra lor calea recursului erarhic;

Că așa fiind, Inalta Curte azi urmează ca, în temeiul art. 12 din legea contenciosului, să examineze fondul acțiunii în contencios;

Având în vedere că prin acțiunea în contencios, reclamantii susțin că dreptul lor la lemne de foc din pădurea Comunei Sf.-Gheorghe, rezultând și fiind recunoscut încă de pe la 1871, prin legea LIII și în urmă și prin procesul verbal Nr. 4 din 11 Noemvrie 1879 al Consiliului orașului Sf.-Gheorghe, Primăria nu poate refuza extrădarea competenței lor de lemne, stabilite prin acest proces verbal, odată ce pretențiunea lor relativă la lemne are temei legal;

Considerând că în speță este constat în fapt, că reclamantii, unii preoți, alții cantori, cerând acordarea competenței de lemne de foc stabilite prin procesul verbal al Consiliului Sf.-Gheorghe Nr. 4 din 12 Noemvrie 1879, atât Consiliul Comunal cât și Delegațiunea Permanentă, prin hotărârile atacate cu acțiune în contencios, au refuzat acordarea acelei competențe, pe considerațiunea că, distribuția lemnelor nu are bază legală;

Având în vedere că după ce legea IX dela 1848 a desființat raporturile de drepturi feudale, prin art. 31 și 32 din legea LIII dela 1871, competențele preoților și cantorilor relative la lemnele pe cari le primeau mai înainte din pădurea proprietarului feudal, s'au determinat în anumite porțiuni, aceste fiind înglobate în pădurile comunelor, punându-se în sarcina acestora extrădarea porțiunilor cuvenite;

Că, în executarea acestor dispozițiuni, Consiliul Comunal al orașului Sf.-Gheorghe, prin hotărârea cuprinsă în proces verbal Nr. 4 din 11 Noemvrie 1879, fixează competența reclamantilor în modul următor:

Preotul paroh reformat anual 60 m. p., preotul capelan reformat anual 30 m. p., cantorului reformat anual 30 m. p., preotului romano-catolic

40 m. p., cantorului romano-catolic anual 20 m. p., preotului greco oriental anual 40 m. p., cantorului greco oriental anual 20 m. p., cu condițiunea ca fiecare comunitate bisericească să suporte cheltuielile de tăere;

Că în asemenea condițiuni dreptul reclamantilor la competența lemnelor de foc în cantitățile fixate de Consiliul Comunal, isvorând și fiind recunoscut expres prin textele de lege mai sus citate, autoritățile intimate sunt datoare și nu pot refuza îndeplinirea unor obligațiuni a căror respectare, însuși legea o impune, atâta vreme, cât acest drept nu a fost desființat prin vre-o lege posteroară;

Considerând în fine că, împrejurarea invocată de delegațiunea permanentă prin hotărârea atacată cu acțiune în contencios, că Ministerul de Interne, prin deciziunea Nr. 2136 c, din 21 Octomvrie 1925, interzicând distribuția lemnelor pe seama recurenților, aceștia nu ar avea dreptul la competența lor de lemne, este inoperantă și lipsită de bază legală, deoarece dreptul reclamantilor fiind consacrat și isvorând din texte de lege, aceste dispozițiuni nu pot fi abrogate prin deciziuni Ministeriale, cari sunt și rămân fără efect în ce privește dreptul reclamantilor;

Că așa fiind, acțiunea în contencios este întemeiată și urmează a fi admisă, recunoscându-li-se reclamantilor dreptul la competența de lemne de foc stabilită prin procesul verbal al Consiliului Sf.-Gheorghe Nr. din 11 Noemvrie 1879.

Pentru acetse motive, admite acțiunea în contencios făcută de Iosif Popovici și alții.

Anulează ca ilegală hotărârea Consiliului Comunal al orașului Sf.-Gheorghe Nr. 8710 din 29 și 30 Decemvrie 1927 și a Delegațiunii Permanente a Județului Treiscaune Nr. 1249 din 6 Februarie 1928 și invită ambele autorități să restabilească drepturile vătămate ale reclamantilor.

(Deciziunea Nr. 835 din 14 Maiu 1931.)

X X X

Ultrapetita. Aplicațiune în materie de fructe.

În conformitate cu dispozițiunile art. 394 proc. civ. o condamnare nu poate trece peste cerere, această regulă aplicându-se la dobânzi, fructe, etc.

În speță, Curtea de apel constată în fapt, printr'o justă interpretare a actelor aflate la dosar, că deși recurenta a cerut prin acțiune numai executarea contractului său în caz când aceasta n'ar fi posibil, contravaloarea mărfii livrate, în sumă de lei 12,086.733.39 totuși judecătoria de arbitri obligă pe intimata la plata contra valorii cu dobânzi, deși asemenea dobânzi nu au fost cerute.

În asemenea situațiune, Curtea de Apel nu a săvârșit nici un exces de putere, eroare grosieră de fapt sau denaturare de acte și nu a violat art. 784 pct. 5 pr. civ. când a invalidat sentința judecătoria de arbitri și pentru motivul că s'a extins peste petitul cererei.

(Cas. III, dec. 93 din 22 Ianuarie 1931.)

Vânzări de mărfuri. Întârzierea cumpărătorului cu plata prețului. Drepturile pe cari c. com. Ardeal le conferă vânzătorului.

În conformitate cu dispozițiunile art. 352 cod. com. Ard. dacă cumpărătorul este în întârziere cu plata prețului, iar marfa nu i-a fost încă predată, vânzătorul are alegerea sau de a cere executarea contractului și daune interese sau de a vinde marfa, cu respectarea condițiilor art. 347 c. com. pe comptul cumpărătorului, sau de a renunța pur și simplu la contract, considerându-se ca neîncheiat.

În speță, Curtea de Apel constată în fapt și motivează că părătul — în calitate de vânzător — deși înainte a somat pe cumpărător care este reclamantul, să ridice marfa și să plătească prețul, totuși în urmă a vândut marfa altuia, nu în contul reclamantului cum cere art. 352, 347 citate, ci pentru sine, ceea ce cu drept cuvânt a determinat pe Curte să conchidă că părătul, procedând astfel înseamnă că s'a desistat dela contract, urmând a se socoti contractul ca inexistent.

Astfel fiind și întrucât art. 276 alin. II cod. com. Ard. prevede că arvuna se restituie în cazul dacă contractul se stinge prin renunțarea ambelor părți sau din alte cauze, bine a judecat Curtea de Apel, când a obligat pe părăt să restituie arvuna primită în vederea executării unui contract la care părțile au renunțat.

(Cas. III, dec. 41 din 16 Ianuarie 1931.)

Comunitate. Venituri ale bunului comun. Împărțirea lor. Cum are loc.

În materie de împărțire a veniturilor unui lucru comun, art. 840 c. c. austriac, prevede categoric că se împart foloasele dobândite, de unde urmează, că copărtașii unui lucru comun au dreptul la împărțirea tuturor foloaselor aceluia lucru.

În speță însă, deși este necontestat de părți că, imobilul comun se compune dintr'o casă (cuprinzând două apartamente, unul la parter și altul la etaj) și dependințe precum grajd, etc., totuși din decizia atacată nu rezultă că instanța de apel ar fi avut în vedere și ar fi acordat reclamantului o cotă parte egală dela parter și etaj și nici nu discută veniturile dependințelor imobilului în litigiu.

Așa fiind, este evident că instanța de apel nu putea hotărî asupra veniturilor convenite reclamantei decât numai prin greșita interpretare a art. 840 c. c. austriac și în consecință acest motiv de casare fiind întemeiat, recursul reclamantei urmează a se admite și a se casa deciziunea atacată, iar dosarul a se trimite aceleași instanțe de apel pentru o nouă dezbateră și judecare cu observarea indicațiilor de mai sus.

(Cas. I, dec. 307 din 6 Martie 1931.)

X X X

Circumstanțe atenuante. — Infrațiune pedepsită cu un minimum special. Aplicațiunea art. 92 codul penal ardelean

Din art. 91 și 92 cod. penal în vigoare în Ar-

deal, rezultă în mod cert că în cazul când instanțele de judecată găsesc că este locul a se face față de un infractor aplicațiunea art. 92 cod. penal, singura obligațiune a lor este de a da o pedeapsă sub minimum celei prevăzute de lege pentru infrațiunea comisă. Dacă minimumul pedepsei prevăzută de lege pentru o infrațiune este chiar minimum general al genului de pedeapsă cu care este sancționată acea infrațiune, — de exemplu când minimum pedepsei unei crime este temnița grea de doi ani, adică potrivit art. 22 al. II codul penal, chiar minimum general al temniței grele pe timp mărginit, — în cazul aplicării art. 92 nu se poate da infractorului decât gradul de pedeapsă imediat mai puțin grav, adică în loc de temnița grea pe timp mărginit, reclusiunea, și numai pe o durată mai mică de minimum general de doi ani al temniței grele.

În cazul însă, când minimum pedepsei prescrisă pentru o infrațiune este un minimum special, adică superior minimumului general al genului de pedeapsă prin care se sancționează acea infrațiune, în atare caz judecătorii nu sunt obligați prin aplicarea art. 92, decât să dea o pedeapsă sub minimum special până la minimum general al aceluiaș gen de pedeapsă, și numai dacă apreciază — față cu numărul și importanța circumstanțelor ușurătoare — că și acest minimum general este prea mare, judecătorii au facultatea de a da o pedeapsă mai mică, însă numai din genul de pedeapsă mai puțin grav, întrucât un gen de pedeapsă nu poate, sub nici un cuvânt, să fie redus sub minimumul său general stabilit de legiuitorul penal.

Prin urmare, că ceiace trebuie avut în primul rând, în vedere după litera și spiritul art. 92 codul penal, este durata pedepsei aplicate de instanța de fond, așa că în ultima ipoteză de mai sus, prin aplicațiunea art. 92, judecătorii fondului nu pot trece la un gen mai blând de pedeapsă decât atunci când ei cred că infractorul merită o pedeapsă al cărei quantum să fie inferior minimumului general al genului de pedeapsă prevăzut pentru infrațiunea săvârșită.

Minimum pedepsei înscrise de art. 281 alin. 3 cod. penal, în baza căruia a fost condamnat în speță recurentul, nu este cel general de doi ani, ci de cinci ani temnița grea.

Astfel fiind și întrucât Curtea de fond față cu circumstanțele atenuante constatate în cauză, stabilește prin aplicarea art. 92 cod penal pedeapsa recurentului la doi ani jumătate, această pedeapsă nu putea fi, în conformitate cu cele mai sus expuse, decât temnița grea, deoarece durata ei întrece minimum general fixat la doi ani prin art. 22 al. 2 codul penal pentru acest gen de pedeapsă; așa că deși în speță durata pedepsei este fixată în limitele legii, instanța de fond a aplicat în mod eronat reclusiunea.

Însă, din moment ce în speță Ministerul public nu a făcut recurs, iar situațiunea acuzatului nu poate fi agravată în urma propriului său recurs, violarea de lege de mai sus — care profită

acuzatului, — nu poate atrage casarea și deci motivul de casare bazat pe cauza de nulitate prevăzută de art. 385 p. 2 proc. penală, și prin care recurentul pretinde că din moment ce a fost condamnat la reclusiune, pedeapsa trebuia redusă sub 2 ani, urmează să fie respins.

(Cas. II, Dec. Nr. 3531 din 19 Mai 1931).

X X X

Vânzare de mărfuri. — Întârzierea cumpărătorului de a lua marfa în primire. — Drepturile acordate de lege vânzătorului

În conformitate cu dispozițiunile art. 351 c. c. ardelean când cumpărătorul este în întârziere cu luarea în primire a mărfurilor, vânzătorul este în drept a le depozita într'un magazin general, sau la o persoană particulară, sau a le vinde conform dispozițiunilor art. 347, adică din mână liberă, dacă au preț cotate la bursă, în alte cazuri însă prin licitație publică, cu intervenția unui notar public.

Scopul pentru care legiuitorul a dispus ca mărfurile care nu sunt cotate la bursă să se vândă prin licitație publică, cu intervenția unui notar public, a fost ca pe această cale să se poată obține prețul cel mai avantajos prin concurența a cât mai mulți cumpărători.

În speță este constatat în fapt că, cu ocazia vânzării mărfii în litigiu de către notarul public, nu s'au respectat formalitățile prevăzute de lege și aceasta tocmai din dorința recurentului, care a refuzat publicarea ei prin gazeta locală.

Astfel fiind Curtea de apel nu a violat textele de lege menționate, ci din contră a făcut o bună aplicare a lor când, a respins acțiunea în daune a vânzătorului.

(Cas. III, Dec. Nr. 1237 din 25 Sept. 1930).

Legea agrară. — Expropriere pentru locuințe. — Evaluarea și plata prețului se fac după normele generale ale legii agrare.

După dispozițiunile art. 14 din legea pentru reforma agrară din Transilvania, dacă problema locuințelor nu va putea fi rezolvată cu terenurile disponibile în urma legii de expropriere din 1921, se va trece la o expropriere succesivă, în măsura trebuințelor, și asupra altor terenuri, anume arătate, iar în alin. II al acestui articol se prevede că, cei expropriați vor putea fi, după posibilitate, despăgubiți cu alt pământ corespunzător. Nici în acest articol, însă nici în vreun altul, nu se arată alte norme de prețuire a terenului expropriat, de cât acelea determinate de art. 50 din lege, în cazul când Statul ar fi în impobisilitate de a despăgubi pe expropriați cu alt pământ corespunzător.

În asemenea condițiuni, nu se poate recurge, pentru fixarea prețului terenului expropriat, decât la dispozițiunile cuprinse în lege și anume la art. 50, întrucât el nu face nici o distincțiune între terenurile de cultură și acelea pentru locuri de casă.

Așa dar, întrucât pe de-o parte, prin art. 14

s'a acordat Statului numai o facultate de a despăgubi pe proprietar cu alt teren, atunci când acesta este posibil, existând asemenea terenuri, el însă, nefiind obligat la schimb de teren; iar, pe de altă parte, legea fixând prețul terenurilor expropriate, așa după cum se arată în art. 50, în care se prevede că acest preț în nici un caz nu va putea trece peste acela din 1913, numai prin greșita interpretare a art. 14 și prin violarea art. 50 din legea sus menționată Curtea a putut în speță să acorde intimatului un preț care reprezintă valoarea actuală a pământului ce i-a fost expropriat.

(Cas. Secț. Un. Dec. Nr. 8 din 6 Febr. 1930.)

Pact comisoriu expres. — Nu operează în favoarea părții în culpă. Aplicațiune.

Potrivit principiilor generale de drept, pactul comisoriu expres, operează în contra părții în culpă și în favoarea părții care își îndeplinește obligațiunile contractuale, aceasta din urmă putând renunța la sancțiunea pactului comisoriu, iar potrivit art. 918 c. civ. a. (Nov. III § 110) dacă un contract cu titlu oneros nu a fost îndeplinit de către o parte la timpul hotărât, la locul hotărât, ori în condițiunile convenite, cealaltă parte poate să ceară sau îndeplinirea și daune de întârziere sau poate declara, fixând un termen potrivit pentru îndeplinirea îndeplinirii, retragerea din contract.

În speță pârâtul fiind în culpă prin neexecutarea obligațiunii sale principale de a plăti chiria, pactul comisoriu nu putea opera rezilierea contractului în favoarea sa, ci numai în favoarea reclamantului, care, potrivit principiilor de drept mai sus arătate și dispozițiunilor art. 918 c. civ., putea totuși renunța la sancțiunea rezilierii și cere îndeplinirea contractului.

Așa fiind numai prin violarea art. 918 c. civ. a. Tribunalul a dedus rezilierea contractului de drept în favoarea pârâtului faptul acestuia de a nu-și îndeplini obligațiunile sale și deci motivul de casare fiind întemeiat recursul urmează a fi admis și în consecință a se casa cu trimitere la aceeași instanță de apel, hotărârea atacată cu recurs pentru a judeca afacerea din nou.

(Cas. I. Dec. Nr. 2175 din 10 Noembrie 1930).

Testament verbal. Declarațiunile testatorului. Ce trebuie să cuprindă. Cum trebuie făcute.

Deși art. 15 al legii XVI din 1877, prevede că testatorul trebuie să declare cum că cele arătate de dânsul în fața martorilor voește a le considera ca testamentul său verbal; totuși, conform jurisprudenței constante, declarațiunea poate să fie exprimată și cu termeni echivalenți deoarece nicăeri legea nu cere ca testatorul să reproducă întocmai termenii legii; și deci, pentru valabilitatea testamentului verbal, e suficient, dacă din declarațiunile testatorului se poate constata că, a voit să facă testament verbal și că el însuși a considerat dispozițiunea sa ca testament verbal.

În speță însă, Curtea constată că defunctul s'a

mărginit numai să declare că lasă averea sa mobilă și imobilă recurentei fără să arate nici la început și nici la sfârșit, că declarația voește să fie privată ca testamentul său verbal și nici cel puțin că ar voi să facă testament.

În lipsa acestei declarații substanțiale, Curtea de fond cu drept cuvânt a decis că testamentul neîntrunind condițiile de formă prescrise de art. 15, este nevalabil, așa că motivul I de casare bazat pe violarea acestui text, este nefondat. *Cas. I. dec. 246 din 24 Februarie 1931.*

Locațiune. Caracterizare în drept. Aplicațiune în caz de sublocațiune interzisă după legile excepționale.

Paragraful 1090 c. c. austriac numește în general locațiune contractul prin care cineva obține uzul unui lucru neconsumptibil pe un anumit preț și pe un timp determinat, de unde consecința că atunci când un chiriaș dă spre folosință unei persoane, una sau mai multe camere pe un timp determinat și primește în schimb un anumit preț — indiferent dacă prețul plătit reprezintă și plata altor servicii, iar nu numai chiria propriu zisă, — ia naștere un contract de subînchiriere.

Intrucât în speță este necontestat că o persoană streină a ocupat o cameră timp de o lună în apartamentul intimatei și că a plătit acestuia 5.500 lei, sumă de care intră pe lângă chirie și plata a diferite servicii făcute lui, urmează că toate elementele componente ale convențiunii de subînchiriere se găsesc întrunite și astfel, Tribunalul, numai prin violarea principiilor de drept cari guvernează materia locațiunii, a putut să decidă că n'ar fi vorba de o subînchiriere în sensul legii.

Deci potrivit art. 25 legea din 1927, pierderea beneficiului legii în cazul în care se dovedește existența unei subînchirieri, este subordonată condiții ca în contractul principal să nu fie stipulată facultatea de subînchiriere.

Astfel fiind și întrucât în speță nu este stabilit dacă intimata, după contract, avea sau nu dreptul să subînchirieze, urmează că este locul ca sentința atacată să se caseze cu trimiterea la același Tribunal, fixându-se totdeodată 2.000 lei cheltueli de judecată pentru recurent. *Cas. I. dec. 256 din 25 Februarie 1931.*

Cambie. Acțiune de regres a posesorului contra giranților. Termen de prescriere. Întrerupere. (Art. 85 legea cambială din Ardeal și art. 147 pr. civ. din Ardeal și 1497 cod. civ. austriac).

În conformitate cu dispozițiunile art. 85 din legea cambială din Ardeal, acțiunea de regres a posesorului cambiei contra trăgătorilor și giranților precedenți, să prescrie în termen de 3 luni dela data protestului, când cambia este a se plăti în țară sau în Europa; iar potrivit art. 87 din aceeași lege, prescripția se întrerupe fie prin intentarea acțiunii cambiale, fie prin notificarea ce o face girantul acționat, față de predecesorul său cambial

Deși în principiu prescripția se întrerupe prin intentarea acțiunii, totuși din cuprinsul art. 1497 din codul civil comb. cu art. 147 proc. civ. din Ardeal, rezultă că dacă o acțiune nu s'a înmănat părâtului și dacă reclamantul nu persistă în timp util a se face înmânarea ei, efectele acelei acțiuni încetează și prin urmare și întreruperea prescripției.

De asemenea și pe baza aceluiași principii, un mandat de plată cambial neînmanat debitorului cambial, sau înmanat în mod nevalabil, nu are de efect a întrerupe prescripțiunea, dacă posesorul cambial a luat cunoștință despre cauzele care au împiedecat înmânarea mandatului cambial sau despre viciile unei înmânări nevalabile și nu insistă în timp util a le face o înmânare valabilă. *(Decizia No. 1229 din 24 Septembrie 1930, Curtea de Casație S. III.)*

Legea chiriilor din 1927, reglementând procedura de urmat în procese de chirii ce cad sub aplicațiunea ei și prevăzând că termenul de apel este de 8 zile dela comunicare, atât dela Judecătoria la Tribunal, cât și dela Tribunal la Curtea de Apel, ea nu a putut înțelege decât comunicarea afectivă considerând din înmânarea copieii hotărârei.

Astfel fiind, în mod greșit Tribunalul a aplicat în procesul ce se judecă după legile speciale de chirii dispozițiunile art. 399 alin. II proc. civ. din Ardeal, când a respins ca tardiv apelul făcut în contra sentinței Judecătoria de Ocol, sentință care nu fusese comunicată prin înmânarea copieii de pe hotărâre. *(Decizia No. 2486 din 9 Decembrie 1930, Curtea de Casație S. I.)*

Acțiune. Obiect reclamat în natură. Dispariție din forță majoră. Dreptul de a cere alt obiect sau daune. (art. 188 alin. 5 pr. civ. din Ardeal.)

În conformitate cu art. 188 pct. 5 proc. civ. din Ardeal, partea reclamantă poate cere, în urma schimbărilor survenite, în locul obiectului pretins în natură, un alt obiect în natură sau daune, fără a se considera acest fapt ca o modificare de acțiune, însă numai în cazul, când primul obiect pretins nu mai există sau a dispărut dintr'o cauză de forță majoră.

(Decizia Nr. 535 din 24 Martie 1931, Curtea de Casație S. III.)

Apel. Termen. Hotărâre pronunțată sub legea veche. Comunicarea sub legea nouă. Durata termenului din legea nouă.

Deși hotărârea primei instanțe, s'a dat sub legea veche de procedură și deci dreptul de apel e câștigat părții, în conformitate cu aceea lege, cum însă hotărârea a fost comunicată sub noua lege și deci termenul a început să curgă sub imperiul ei, lungimea acestui termen se va calcula potrivit noilor dispozițiuni procedurale din legea nouă.

(Decizia Nr. 1182 din 30 Septembrie 1930, Curtea de Casație S. III.)

Concesiune de restaurante în gări. Natura comercială a acestui contract. art. 258-260 cod comercial din Ardeal.)

Contractul de concesiune pentru exploatarea unui restaurant de gară, este un act de natură comercială în sistemul codului comercial aplicabil în Ardeal, potrivit art. 258, 259 și 260 din acest cod, de oare ce în speță este vorba de un act făcut de un comerciant și această calitate este expres cerută prin art. 2 din caietul de sarcini, pentru concesiunea bufetelor și restauratelor din gări.

(Decizia Nr. 667 din 24 Aprilie 1931, Curtea de Casație S. III.)

Prevenție. Socotirea ei în durata pedepsei. Condiția unei munci executată în ateliere organizate în timpul detențiunii. (art. 40 și 41 din legea închisorilor din 1929.)

Pentru ca un prevenit să poată beneficia de dispozițiunile art. 41 din legea Inchisorilor dela 1929, trebuie să facă dovada că în timpul prevențiunii sale a fost întrebuințat la o muncă organizată în atelierele închisorii, astfel după cum rezultă din întreaga economie a legii; neputând beneficia de această dispozițiune deținuții care în timpul prevențiunii sunt întrebuințați la diferite servicii pentru curățirea și gospodăria penitenciarilor.

Dispozițiunile art. 41 sunt prescrise numai în interesul celor aflați în asemenea situațiune și neînteressând ordinea publică, ele nu pot fi ridicate din oficiu și nici beneficiul lor pretins pentru prima oară înaintea Curții de Casație sau pe cale de contestațiune, dacă chestiunea nu a făcut obiectul discuțiilor urmate înaintea instanțelor de fond.

(Deciziunea Nr. 5934 din 25 Noemvrie 1930, Curtea de Casație S. II.)

Chestiunea neconstituționalității legilor nu poate fi adusă prin cerere directă înaintea Secțiunilor Unite ale Curții de Casație, ea neconstituind de cât un mijloc de apărare sau un incident survenit în fața instanței judecătorești care judecă o pricină și care urmează a se aduce înaintea Secțiunilor Unite, în urma tranșării pricinii la acea instanță, chiar înainte, după distincțiunile prevăzute de art. 29 din legea Curții de Casație.

Considerentele deciziei :

Asupra incidentului ridicat de Societatea „The International Pulp and Chemical Company Limited” din Londra, intervenientă în cauza de inadmisibilitatea recursului de față, pe motiv că acest recurs este introdus direct înaintea Secțiunilor Unite ale acestei Curți, fără ca recurentul să fi făcut vreo rezervă înaintea Secțiunii a III-a, asupra chestiunii neconstituționalității decretului

regal Nr. 3586-1926, atunci când s'a judecat recursul relativ la anularea aceluia decret:

Având în vedere că într'adevăr, înaintea Secțiunii a III-a a acestei Inalte Curți cu ocazia judecării recursurilor făcute atât de Ministerul de Interne, cât și de Societatea „Pulp” intervenientă când s'a decis prin hotărârile cu Nr. 1812 și 1813 din 20 Decembrie 1930, că vechiul text al art. 61 din regulamentul dela 17 Aprilie 1924, pentru aplicarea legii din 24 Februarie 1924, relativă la dobândirea naționalității române, prin care se da în competența Ministerului de Interne constatarea condițiilor de îndeplinit pentru obținerea naționalității, este contrar textelor și spiritului legii, înaintea aceleia Secțiunii recurentul n'a făcut nici o rezervă pentru neconstituționalitatea decretului cu Nr. 3586-1926, care modifica art. 61 din menționatul regulament, așa că prin rezolvarea recursurilor a rămas definitiv judecat acest litigiu dintre recurent și Minister, pentru stabilirea naționalității recurentului;

Considerând că după dispozițiunile art. 29 din legea Curții de Casație, chestiunea neconstituționalității unei legi nu poate veni în judecata Secțiunilor Unite ale acestei Curți, decât dacă a fost ridicată înaintea instanțelor judecătorești la care se judecă cauza, urmând ca procesul să se rezolve acolo în mod definitiv, și numai în urmă să se judece de către Secțiunile Unite ale Casației chestiunea neconstituționalității legii, cu singura excepție când ambele părți consimt la suspendarea cauzei, pentru a se judeca mai întâi chestiunea de neconstituționalitate;

Că de aci rezultă că nici într'un caz nu se poate aduce direct în judecata Secțiunilor Unite ale Curții de Casație, chestiunea constituționalității unei legi, când ea n'a fost ridicată la instanțele de fond, sau când, deși a fost ridicată, părțile renunță la ea, nefăcând vreo rezervă înaintea celei din urmă instanțe de fond, atunci când procesul se soluționează definitiv de către acea instanță, sau și în recurs prin rezolvarea altor motive de casare;

Că, în aceste condițiuni, odată cauza soluționată definitiv de către instanțele de fond și de către instanța de recurs, Secțiunile Unite nu mai pot fi sesizate cu judecarea chestiunii de neconstituționalitatea unei legi, fără a se vilo principiul autorității lucrului judecat, așa că nu se mai poate aduce direct înaintea Secțiunilor Unite asemenea chestiune, fără să fi fost propusă la instanțele judecătorești;

Că dar incidentul de inadmisibilitatea recursului fiind întemeiat, el urmează a fi admis, rămânând astfel fără utilitate a se mai discuta celelalte incidente de admisibilitatea recursului: dacă Secțiunile Unite pot, tot cu competență exclusivă, a judeca neconstituționalitatea regulamentelor și dacă recursul de față este lipsit de interes.

(Cas. S. U. Dec. Nr. 25 din 1931.)

» FRIGIDAIRE «

**Mai rece ca gheața
Mai eficient ca gheața
Mai sănătos ca gheața**

Frigul pentru nevoile casnice,
comerciale și industriale pro-
dus în mod automat pe cale
electrică. Pentru demonstrații
vă stă cu plăcere la dispoziție

AUTOMECANIA S. A. CLUJ

**Strada Regina Maria Nr. 10
Calea Dorobanților Nr. 18**

Reprezentanța generală:

Leonida & Co. S. A. din București

„Auto-Mecanica” S. A. Anonimă

Depozit de cauciucuri.
Piese de schimb și accesorii
Str. Reg. Maria 10
Telefon 2-16
Cluj

**Reprezentanța
generală:**

Garaje, benzină și ulei.
Atelier de reparațiuni
Cal. Dorobanților 18.
Telefon 4-89
Cluj

Leonida & Co. București

Reprezentant al automobilelor

Chevrolet, Cadillac, La Salle, Pontiac și Oakland

renumitele uzini a lui General Motors